

Aika 08.10.2025, klo 16:00

Paikka Frenckellin Auditorio ja sähköinen kokous

Käsiteltävät asiat

§ 69 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 70 Pöytäkirjan tarkastus

§ 71 Läsnäolo- ja puheoikeudet

§ 72 Ajankohtaiskatsaus

**§ 73 Joukkoliikenteen alueelliset palvelutasot vuosille 2026-2030 -
luokkien vahvistaminen**

**§ 74 Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan
vuosisuunnitelman osavuosikatsaus 1-8/2025**

§ 75 Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

Osallistujat

Porttikivi Ilkka, puheenjohtaja
Pitkänen Saija, 1. varapuheenjohtaja
Jalonen Noora, sihteeri
Hjerppe Ilkka
Häyrynen Juha-Pekka, Suunnittelupäällikkö
Kanerva Esa
Karintaus Katja
Koskinen Jarno
Lounasranta Marko
Mikkonen Tiina
Muhonen Anna-Maria
Mustalahti Kari
Niemi Veijo
Periviita Mika, Joukkoliikennejohtaja
Risku Leena
Rokosa Inna
Tamminen Hanne, Viestintäsuunnittelija
Wirlander Maija

§ 69**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus****Päätösehdotus**

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Perustelut

Mahdollistettu osallistuminen sähköiseen kokoukseen kuntalain 99 §:n ja hallintosäännön 116 §:n mukaan Selman kokoustyötilalla ja Teams-kokouksella.

§ 70**Pöytäkirjan tarkastus****Päätösehdotus**

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Jarno Koskinen ja Kari Mustalahti (varalle Marko Lounasranta ja Saija Pitkänen).

Perustelut

Pöytäkirja on tarkastettavana ja sähköisesti allekirjoitettavana viimeistään maanantaina 13.10.2025.

§ 71**Läsnäolo- ja puheoikeudet****Päätösehdotus**

Myönnetään läsnäolo- ja puheoikeus tässä kokouksessa seuraavasti:

- asiakkuuspäällikkö Riikka Salkonen § 72 ajaksi

§ 72**Ajankohtaiskatsaus**

Esittelijä: Periviita Mika, Joukkoliikennejohtaja

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Perustelut

Katsaus Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan ajankohtaisiin asioihin:

- Perehdytys: Aikataulusuunnittelu (Juha-Pekka Häyrynen)
- Perehdytys: Digipalvelut (Riikka Salkonen)

§ 73

Joukkoliikenteen alueelliset palvelutasot vuosille 2026-2030 - luokkien vahvistaminen

TRE:4267/08.01.01/2025

Valmistelijat / lisätiedot:
Huhtala Leena

Valmistelijan yhteystiedot

Joukkoliikennesuunnittelija Leena Huhtala, puh. 044 430 9088, etunimi.k.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Noora Jalonen, puh. 040 142 4654, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Esittelijä: Periviita Mika, Joukkoliikennejohtaja

Päätösehdotus

Hyväksytään joukkoliikenteen alueellisen palvelutason määrittelyn periaatteet liitteen 1 mukaisesti.

Hyväksytään palvelutasoluokat ja niihin asetetut ohjeelliset liikennöintiajat ja ohjeellinen vuoromäärä arkipäivisin klo 7-18 sekä palvelukauden määrittely ja matkan vaivattomuus liitteen 1. mukaisesti.

Perustelut

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyi 27.8.2025 § 60 Joukkoliikenteen alueellisen palvelutasoluokituksen vuosille 2026-2030 -projektin käynnistymisen. Projektin yhtenä tarkoituksena on luoda palvelutasoluokat, jotka ilmaisevat alueelle joukkoliikenteen ohjeellista arjen vuorojen määrää tunnissa sekä tavoitteellista liikennöintiäikää arkisin ja viikonloppuisin.

Luokitukseen vaikuttavat tekijät

Luokkien määrittelyssä on käytetty hyväksi Nyssen kesällä 2025 tekemää data-analyysiä väestötiheydestä, työpaikkamääristä sekä nousuista. Väestötiheys ja työpaikkamäärät pohjautuvat Tilastokeskuksen tuottamaan Yhdyskuntarakenteen seurannan ruutuaineistoon (YKR). Väestötiheyttä on tutkittu vuoden 2024 1 km² -ruutuaineiston pohjalta ja työpaikkamäärää on tutkittu vuoden 2023 1 km² -ruutuaineiston pohjalta. Tämän lisäksi Nysse on tutkinut nousijamääriä omasta data-aineistostaan vuodelta 2024. Näiden kolmen datalähteen pohjalta on luotu arviointitaulukko sekä raja-arvot, joissa alueiden väestötiheys, työpaikkamäärät ja nousijamäärät on jaettu viiteen eri luokkaan tietyin periaattein.

Luokitukseen vaikuttavat myös laadulliset tekijät, joista merkittävimpänä on kunnan tekemä alueen maankäytön suunnittelu ja maankäytön kehittäminen. Viiden vuoden aikana tullaan kunnissa tekemään uutta maankäytön kehittämistä, ja osalla alueista on todennäköistä, että jo asemakaavoitetut alueet tulevat rakentumaan, ja asukkaita saadaan eri alueille lisää. Toisaalta on myös hyvin todennäköistä, että osalla alueista

tapahtuu luonnollista väestön vähentymistä tai työpaikkojen muutosta. Laadulliset tekijät huomiodaan alueellisessa palvelutasomäärittelyssä, mutta niille ei ole rakennettu omaa arviointikehikkoa.

Luokkajaottelun periaatteet

Väestöntiheys ja työpaikkamäärät sekä niiden raja-arvot pohjautuvat jo aikoinaan Tampereen raitiotien määrittelytavoitteisiin (Raitiotien tulevaisuuden suunnat Tampereen kaupunkiseudulla -selvitys vuodelta 2018), jonka pohjalta ratikka tarvitsee riittävän väestö- ja työpaikkamäärän toteutuakseen kannattavana. Ratikkapysäkin vaatimustasoksi on määritelty vähintään noin 2 500-3 000 asukasta tai työpaikkaa pysäkin ympärille, 600 metrin linnuntie-etäisyydellä. Tätä pysäkin väestö- ja työpaikkamäärän pohja-arvoa on hyödynnetty myös linja-autoliikenteen raja-arvoissa.

Ratikan matkustajakapasiteetti on linja-autoliikennettä korkeampi, joten linja-autoliikenteessä ei voida olettaa, että 2 500-3 000 asukasta ja työpaikkaa olisi korkeimpaan linja-auton palvelusoluokkaan vaadittu raja-arvo. Matkustajakapasiteettieron lisäksi linja-autoliikenteessä parhaalla luokalla vuorojen määrä saattaa olla yli kuusi (6) vuoroa tunnissa, kun ratikalla tavoitellaan kahdeksaa (8) vuoroa tunnissa. Kapasiteetin ja vuoromäärän lisäksi on tutkittu työpaikka-alueiden tuottamaa matkamäärää. On havaittu, että työpaikka-alueilla joukkoliikenteen käyttömäärät ovat huomattavasti vähäisempiä. Työpaikkojen määrä on ruutuaineistossa puolitettu, jotta saadaan laskettua todellista matkustajapotentiaalia. Ruutuihin on yhdistetty väestöntiheys ja puolet ruudun työpaikoista. Näiden lähtötietojen pohjalta on pystytty määrittelemään väestö- ja työpaikkamäärä kullakin luokalla suhteutettuna vuorojen määrään (liite 1.). Väestöntiheys tai työpaikkamäärä -tavoitetaso laskee aina joukkoliikenteen tuntikohtaisen vuorojen määrän laskiessa.

Väestöntiheyden ja työpaikkamäärien lisäksi on tutkittu myös Nyssen pysäkkikohtaisia nousijatietoja vuositasona. Nousijatiedot toimivat luokituksen tukena ja antavat etenkin talouteen viitteitä. Nousijamäärät eivät yksistään määrittele valittavaa luokitusta, sillä liikennepalvelu eri alueilla vaihtelee runsaasti. Nousijamäärät antavat kuitenkin käsitystä siitä, miten joukkoliikennettä on käytetty, ja ovatko nousijamäärät samassa tasossa alueen väestöntiheyden ja työpaikkamäärien kanssa. Nousijamäärät on jaoteltu luokkiin hyödyntämällä historiatietoja siitä, kuinka paljon nousuja tehdään. Parhaassa luokassa puhutaan yli 330 noususta arkipäivisin/1 km² -ruudussa ja heikoimmassa luokassa puhutaan alle 25 noususta arkipäivisin/1 km² -ruudussa.

Luokka 1. (Paras palvelu)

- YKR:n ruutuajaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestöntiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, yli 1 800 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään yli 100 000 nousua vuodessa, vastaa arkipäivisin yli 330 nousua

Luokka 2. (Hyvä palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestötiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, 1 200-1 799 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään yli 55 000- 99 999 nousua vuodessa, vastaa arkipäivisin noin 250 nousua

Luokka 3. (Kohtalainen palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestötiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, 600-1 199 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään yli 27 000- 54 999 nousua vuodessa, vastaa arkipäivisin noin 130 nousua

Luokka 4. (Rajallinen palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestötiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, 300-599 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään yli 8 000- 26 999 nousua vuodessa, vastaa arkipäivisin noin 55 nousua

Luokka 5. (Kohdennettu palvelu)

- YKR:n ruutujaottelussa ruudun työpaikoista 50 % ja ruudun väestötiheys muodostavat yhdessä, 1 km² ruutuun, alle 300 asukasta tai työpaikkaa
- 1 km² ruudussa tehdään alle 8 000 nousua vuodessa, vastaa alle 25 nousua arkipäivisin

Palvelutasoluokat

Määriteltyjen raja-arvojen pohjalta on mahdollista luoda luokat ja asettaa niihin ohjeelliset liikennöintiajat arkeen ja viikonloppuun. Tämän lisäksi on mahdollista asettaa ohjeellinen tuntikohtainen vuoromäärätavoite arkena klo 7-18 välillä. Liikennöintiajan ja vuoromäärän lisäksi määritellään palvelukausi, jolla ilmaistaan liikennöintitarjontaa pyhäpäivinä. Lisäksi taulukkoon on tuotu esille matkan vaivattomuus asiakkaan näkökulmasta.

Ohjeelliset liikennöintiajat on määritelty joka luokkaan. Liikennöintiajassa viimeisen vuoron lähtöaika on esitetty keskustasta alueelle kulkevaksi. Tämä tarkoittaa, että mikäli liikennöintiaika päättyy alueella esimerkiksi klo 23.00, illan viimeinen vuoro lähtee keskustasta kohti aluetta klo 23.00. Liikennöintiajassa ensimmäinen vuoron lähtöaika on esitetty alueelta keskustaan lähteväksi, eli jos liikennöintiaika alueella käynnistyy aamulla klo 6.00 niin aamun ensimmäinen vuoro lähtee alueelta kohti keskustaa klo 6.00. Parhaassa luokassa liikennöintiä on lähes ympäri vuorokauden, kun taas alimmassa luokassa liikennepalvelu on kohdennettu suurimman

käyttäjryhmän tarpeisiin, ja liikennepalvelua ei koulupäivän työaikojen ulkopuolella ole lainkaan.

Ohjeellinen tuntikohtainen vuoromäärä arkisin klo 7-18 välillä osoittaa tuntikohtaista vuorojen määrää alueella. Vuorojen määrä voi muodostua useasta linjasta tai esimerkiksi bussin ja junan tarjonnasta. Työssä ei osoiteta tuntikohtaista vuoromäärätavoitetta viikonloppuun, vaan yleistavoitteena on, ettei viikonloppuisin tuntikohtainen vuoromäärä laskisi arjen tasosta kuin enintään 50 %. Samaa periaatetta pyritään ylläpitämään myös arkisin klo 7-18 ulkopuolelle jäävinä aikoina. Tämä tarkoittaa, että jos palvelutasoluokassa 2. arjen vuoromäärätavoite tunnissa klo 7-18 välillä on neljä (4) vuoroa tunnissa, viikonloppuisin tai arkisin kello 18 jälkeen vuoromäärä tunnissa voisi tippua enintään kahteen (2) vuoroon tunnissa.

Palvelukausi ilmaisee liikennöintiä eri liikennepäivinä.

Palvelutasoluokassa 1. liikennöinti toteutetaan ympäri vuoden, jokaisena kalenteripäivänä. Heikoimmassa palvelutasoluokassa 5. liikennepalvelu on hyvin kohdennettua kysyntään nähden ja liikennepalvelua tarjotaan ainoastaan toisen asteen ja peruskoulun arjen koulupäivinä.

Matkan vaivattomuus kuvastaa yhteyksien suunnittelua ja matkantekoa. Osalla alueista matkanteko tulee vaatimaan asiakkaalta jonkin verran suunnittelua jo vuoromäärän johdosta, ja myös odotusajat ovat pidempiä. Toisaalta parhaalla tasolla joukkoliikenteen käyttö on vaivatonta ja sopii monipuolisiin matkustustarpeisiin.

Luokka 1. (Paras palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiäika:
 - arkisin klo 04-01 (perjantai-lauantai välisenä yönä klo 04 saakka)
 - lauantaisin klo 04-04
 - sunnuntaisin klo 04-01
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: +6 vuoroa tunnissa
- Palvelukausi: vuoden jokaisena päivänä
- Matkan vaivattomuus:
 - Kattavasti suoria yhteyksiä
 - Sopii monipuolisiin matkustustarpeisiin

Luokka 2. (Hyvä palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiäika:
 - arkisin klo 05-23
 - lauantaisin klo 06-23
 - sunnuntaisin klo 09-22
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: 4 vuoroa tunnissa
- Palvelukausi: Läpi vuoden, ei jouluna ja juhannuksena
- Matkan vaivattomuus:
 - Toimivat yhteydet ja perustason vuorotarjonta

Luokka 3. (Kohtalainen palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiäika:
 - arkisin klo 06-23
 - lauantaisin klo 07-23
 - sunnuntaisin klo 10-22
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: 2 vuoroa tunnissa
- Palvelukausi: Läpi vuoden, ei jouluna ja juhannuksena
- Matkan vaivattomuus:
 - Vaatii jonkin verran suunnittelua
 - Odotusajat ovat pidempiä

Luokka 4. (Rajallinen palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiäika:
 - arkisin klo 06-21
 - lauantaisin klo 08-21
 - sunnuntaisin klo 10-21
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: 1 vuoro tunnissa
- Palvelukausi: Arkisin, saatavuus vaihtelee viikonloppuisin
- Matkan vaivattomuus:
 - Vaatii paljon suunnittelua

Luokka 5. (Kohdennettu palvelu)

- Ohjeellinen liikennöintiäika:
 - arkisin klo 07-10/12-16
- Ohjeellinen vuoromäärä arkisin klo 7-18: ei vakiovuoroväliä
- Palvelukausi: Perusopetuksen ja 2. asteen oppilaitosten työpäivinä
- Matkan vaivattomuus
 - Palvelu on räätälöity oppilaitosten tarpeisiin

Tiedoksi

KAPA/Joli Satu Marjeta, Juha Kortteus, Petri Hakala, Maarit Kaartokallio, Sanna Pasanen, Maiju Lieskivi, Juha-Pekka Häyrynen, Elina Mäki, Riikka Salkonen, Hanne Tamminen, KAPA/lisu Katja Seimelä, Pekka Stenman, Heljä Aarnikko, Katri Jokela, Hanna Reuterhorn, Timo Seimelä, Pia Tuupanen, Katri Jokela, Ari Vandell, KAPA/YKA Pia Hastio, Anna-Lotta Kauppila, Jukka-Antero Aaltonen, KAPA/AKA Hanna Montonen, Elina Karppinen, KITIA/Henna Kuitunen, Kangasalan kaupunki/Tuomas Kähkönen, Lempäälän kunta/Valtteri Partanen, Nokian kaupunki/Ville Lipasti, Oriveden kaupunki/Mari Kinnunen, Pirkkalan kunta/Joonas-Petteri Kallonen, Vesilahden kunta/Mikko Latvala, Ylöjärven kaupunki/Mari Ruissalo, Valkeakosken kaupunki/Mari Tomperi, Pirkanmaan ELY-keskus, Tampereen kaupunkiseutu/Eero Kauppinen, Kaisu Kuusela, Jussi Välimäki, Pirkanmaan liitto/Ruut-Maaria Rissanen, Pirkanmaan hyvinvointialue/Tero Rahkonen, Mari Vuorinen, Minna Kylmäniemi

Liitteet

1 Liite Jolila 8.10.2025 Joukkoliikenteen alueelliset palvelutasot vuosille 2026-2030 luokat

§ 74**Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan vuosisuunnitelman
osavuosikatsaus 1-8/2025**

TRE:4040/02.02.01/2024

Valmistelijat / lisätiedot:

Periviita Mika

Valmistelijan yhteystiedot

Talouspäällikkö Krista Kurppa, puh. 040 649 1538, controller Marko Sivonen, puh. 040 741 6821 ja strategiacontroller Tuomas Huhtala, puh. 040 353 7384, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Noora Jalonen, puh. 040 142 4654, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Esittelijä: Periviita Mika, Joukkoliikennejohtaja

Päätösehdotus

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan vuosisuunnitelman osavuosikatsaus 1-8/2025 hyväksytään.

Perustelut

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tammi-elokuun toimintakate toteutui 3,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana.

Toimintatuotot toteutuivat 1,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Ylitys kohdistuu pääasiassa myyntituottoihin ja saatuihin tukiin ja avustukseen, joiden tuloutuminen ajoittuu muutetusta talousarviosta poiketen. Toimintakulut toteutuivat 1,7 milj. euroa muutettua vuosisuunnitelmaa pienempänä. Alitukset kohdistuvat ensisijaisesti liikennöintipalveluiden ostoihin. Eroa selittää kulujen jaksottuminen vuosisuunnitelmasta poiketen sekä kustannusindeksin maltillinen nousu ja liikennepalvelun kustannustehokkuuden parantuminen.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 1,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Matkalipputulojen ennustetaan toteutuvan 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana ja koulumatkatukien 0,2 milj. euroa. Liikennepalvelujen ostojen ennustetaan toteutuvan 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä liikennepalvelun kustannustehokkuuden parantumisen vuoksi.

Joukkoliikennelautakunnan alaisuuteen kuuluvan joukkoliikenteen palvelualueen bruttoinvestointien ja nettoinvestointien ennuste on 0,05 milj. euroa, mikä on 0,45 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi. Nyssen tilipohjaiseen järjestelmään siirtymisen aineettomat investoinnit toteutetaan pääosin tietohallinnon budjetista.

Lautakunnan vuosisuunnitelma on osa kaupungin strategista johtamisjärjestelmää. Vuosisuunnitelmalla tarkennetaan ja toimeenpannaan palvelusuunnitelmaa sekä vuosittaista talousarviota.

Vuosisuunnitelman seurantaraportissa raportoidaan lautakunnan alaiseen toimintaan liittyvät keskeiset toimenpiteet, talouden toteumat ja riskienhallinnan tilanne kolmesti vuodessa huhti-, elo- ja joulukuun tilanteista.

Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan ja yhdyskuntalautakunnan yhteisen vuosisuunnitelman katsauksessa on kuvattu palvelusuunnitelmassa määriteltyjen toimenpidekokonaisuuksien edistyminen vuoden 2025 aikana. Joukkoliikennelautakunnan vastuulla olevat toimenpiteet painottuvat kestävän ja sujuvan liikkumisen kokonaisuuteen, jonka arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä osittain. Poikkeamat kokonaisuudessa liittyvät raidereformiin ja lähijunaliikenteen tarjonnan suunnitteluun, jossa odotetaan vielä valtion linjauksia. Onnistumisiin lukeutuu puolestaan mm. superbussikonseptin valmistuminen päätöksentekoon. Lisäksi joukkoliikenne toteuttaa yhteistyössä yhdyskuntalautakunnan alaisten palveluryhmien kanssa mm. keskustan kehittämisen sekä henkilöstön osaamisen, työntekijäkokemuksen ja hyvinvoinnin kokonaisuuksiin lukeutuvia toimenpiteitä. Näissä kokonaisuuksissa toimenpiteet ovat edistyneet raportointikauden aikana pääsääntöisesti hyvin.

Toimivalta: Hallintosäännön 16 § 1 mom kohdat 2) ja 5)

Tiedoksi

Krista Kurppa, Marko Sivonen, Tuomas Huhtala

Liitteet

1 Liite Jolila 8.10.2025 Vuosisuunnitelman osavuosikatsaus, tammi-elokuu 2025

§ 75**Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus**

Esittelijä: Periviita Mika, Joukkoliikennejohtaja

Päätösehdotus

Pöytäkirjoista ilmeneviä päätöksiä ei oteta lautakunnan käsiteltäväksi.

Perustelut

Lautakunnalle on saapunut seuraavat päätöspöytäkirjat:

Joukkoliikennejohtaja, Kaupunkiympäristön palvelualue

§ 19 Joukkoliikenteen akkukäyttöisten pysäkinäyttöjen ylläpidon
hankinta, 18.09.2025

§ 20 Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle joukkoliikenteen
tarkastusmaksua koskevassa asiassa, 22.09.2025